

Щодо питання визначення шляхів пересування пасажирів з урахуванням соціально-економічних умов життя населення

Фалецька Г.І.

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції 12

Одним із складних питань при моделюванні пасажиропотоків є їх розподіл по маршрутній мережі міського пасажирського транспорту. Складність цього процесу обумовлена його багатофакторністю та поведінковими аспектами прийняття рішень щодо вибору пасажиром шляху пересування. Сутність поведінкового аспекту полягає в тому, що кожен пасажир, який характеризується сукупністю індивідуальних якостей, по різному ставиться до параметрів шляху пересування. Крім цього при зміні соціально-економічних умов життя населення значимість факторів, що впливають на вибір пасажиром шляху пересування змінюється.

Таким чином вибір пасажиром шляху пересування є функцією від характеристик маршрутної мережі, пасажирів та соціально-економічних умов їх життя.

Завдання моделювання розподілу пасажиропотоків можна сформулювати таким чином: одержати такі величини пасажиропотоків, що відповідали б існуючим, при заданих параметрах функціонування маршрутної системи міського пасажирського транспорту та соціально-економічних умов життя населення. Виходячи з цього, для вирішення завдання, потрібно визначити значущі фактори та їх вплив на вибір пасажиром шляху пересування.

Усю сукупність факторів, що впливають на вибір пасажиром шляху пересування можна розбити на чотири групи:

1. Фактори, що впливають на витрати часу пасажирів при пересуванні.

2. Фактори, що впливають на зручність (комфортабельність) при пересуванні.

3. Фактори, що характеризують грошові витрати пасажирів.

4. Фактори, що характеризують соціально-економічні умови життя населення.

До першої групи віднесено всі фактори, що впливають на час здійснення переміщення за його складовими (відстань пішого руху, інтервал руху транспортних засобів, імовірність відмови пасажиру в посадці, швидкість сполучення та ін.).

Друга група включає фактори, що впливають на величину транспортної стомлюваності пасажирів та зниження їх доходу на виробництві внаслідок пересування. До них віднесено фактори першої групи, що визначають витрати часу на здійснення складових пересування (пішохідної складової пересування, очікування транспортного засобу та здійснення поїздки) та коефіцієнт використання пасажиромісткості транспортного засобу.

До грошових витрат пасажирів віднесено величину маршрутного тарифу. У випадку здійснення мережної поїздки грошові витрати визначаються як сума величини тарифу за маршрутами, що використовуються.

В якості характеристики соціально-економічних умов життя населення використовується середня заробітна плата пасажирів. В залежності від її значення визначається вартість однієї години вільного часу пасажирів та зниження його доходу на виробництві внаслідок пересування.